

Geschiedenis van La Cambre

1927 — 2027

Wanneer Henry van de Velde (1863-1957) de school van La Cambre opricht, toen nog het *Hoger Instituut voor Sierkunsten*, is hij al ouder dan 60 jaar. Zijn internationale carrière als decoratief kunstenaar en architect had hem tot dan toe niet de mogelijkheid geboden om het pedagogische “laboratorium” te realiseren waarvan hij droomde sinds zijn aankomst in Weimar in 1902 en de oprichting in 1908 van de *École des arts décoratifs du Grand-Duché de Saxe-Weimar*. Het ging om een bescheiden en kortstondig instituut – van de Velde werd in 1915 gedwongen het te sluiten – dat evenwel vooruitliep op het eerste Bauhaus, dat door Gropius in 1919 werd opgericht.

Al in 1912, terwijl hij nog in Duitsland verbleef, ondernam van de Velde verschillende stappen om in Brussel een instituut op te richten dat vergelijkbaar was met dat van Weimar. Veertien jaar later gaf minister van Wetenschappen en Kunsten Camille Huysmans dit project vorm in november 1926, ondanks de weerstand en de hevige tegenstand vanuit de academische wereld. De school werd ondergebracht aan de voet van de Louizalaan, op de uitzonderlijke site van de cisterciënzerabdij van La Cambre.

Van de Velde bracht in mei 1927 voor het eerst het onderwijsteam van de school samen: de professoren, allen afkomstig uit de Belgische avant-garde, werden voor drie jaar aangesteld. Bij de start van het academiejaar in september telde de school 80 studenten. De eerste diploma's werden uitgereikt in 1929, in de richtingen theorie en praktijk van het theater, technisch tekenen, toegepaste ornamentiek voor kunstambachten en kunstnijverheid, en textielkunsten; de eerste architecten studeerden af in 1930. De productie van La Cambre werd in 1931 voor het eerst publiekelijk getoond tijdens de eerste tentoonstelling van studentenwerken, georganiseerd in het Paleis voor Schone Kunsten van Brussel.

Van de Velde verliet de directie van La Cambre in 1936. Hij werd opgevolgd door de dichter en toneelschrijver Herman Teirlinck (1936-1950), de architect Léon Stynen (1950-1964), de kunsthistoricus Robert-Louis Delevoy (1965-1979), de schrijver Joseph Noiret (1980-1992), de kunsthistorica France Borel (1992-2002), de architect-stedenbouwkundige Caroline Mierop (2003-2017), en vandaag Benoît Hennaut (2017), romanist van opleiding.

Verschillende generaties kunstenaars, docenten en studenten hebben achtereenvolgens de reputatie en identiteit van de school opgebouwd. Tot haar afgestudeerden behoren onder meer Pierre Alechinsky, Ann Veronica Janssens, Didier Vermeiren, Fabrice Samyn, Harold Ancart, Hamza Halloubi en Denis Meyers binnen de beeldende kunsten; Anthony Vaccarello, Matthieu Blazy, Marine Serre, Louis-Gabriel Nouchi, Marie Adam-Leenaerdt en Cédric Charlier in de mode; Stéphane Aubier, Vincent Patar, Sacha Feiner en Gerlando Infuso in animatiefilm; Benoît Jacques, Pascal Lemaître en Marie Assénat in illustratie; Jean-François D'Or, Nathalie Dewez, Elric Petit (BIG-GAME), Lucile Soufflet en Anne Masson in design; Gwendoline Robin en Gaëtan Rusquet in performance en installatie; Myung-Joo Kim in keramiek — een lijst die verre van volledig is.

Sinds 1980 leidt La Cambre geen architecten meer op. Een andere Cambre bracht hen lange tijd samen onder de naam *Institut supérieur d'architecture de la Communauté française*, dat vandaag is opgegaan in de Faculteit Architectuur La Cambre Horta van de

Université libre de Bruxelles. Omgekeerd ontstonden in de loop van de decennia talrijke andere afdelingen en nieuwe ateliers. Industrieel design deed zijn intrede in de school in 1954 — La Cambre was de eerste school in België die deze discipline onderwees; film volgde in 1957. Meer recent kunnen de oprichting van de ateliers Ruimtelijke omgeving, Styling en modecreatie worden vermeld, evenals — minder vanzelfsprekend in een kunstschoon — Conservatie en restauratie van kunstwerken, een opleiding die in 1981 werd geopend.

Twee nieuwe opleidingen werden opgericht: Accessoires in september 2017 en Teksten en literaire creatie in september 2020 (deze opleidingen worden uitsluitend op masterniveau georganiseerd). In september 2021 werd de master Dans en choreografische praktijken ingehuldigd, het resultaat van een samenwerking tussen Charleroi danse, ENSAV La Cambre en INSAS. Vandaag telt La Cambre 20 artistieke opleidingen en worden er ook talrijke transversale artistieke praktijken onderwezen.

Naast de disciplines, naast de namen, naast de tijdgeest — want La Cambre is vanaf haar ontstaan een weerspiegeling geweest van de grote stromingen in denken en creatie van haar tijd — is het vooral een houding en een manier van functioneren die de school kenmerken:

“de grote vermenging, het grote gewoel, de doorgangen onder het niveau en de kracht van de ideologieën, de strengheid van het denken, de eis van samenhang, de dimensie van de droom en... alle gedaanten van de verbeelding!”
(Robert-Louis Delevoy, 1978)